

Kooskõlastustabel

	Kooskõlastaja/ arvamuse avaldaja	Märkus/ettepanek	Sotsiaalministeeriumi seisukoht
1.	Haridus- ja Teadusministeerium	Kooskõlastame teatamismenetlust käsitleva lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu märkusteta.	Täname!

2.	Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium	Kooskõlastame teatamismenetlust käsitleva lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu märkusteta.	Täname!
----	---	---	----------------

3.	Justiitsministeerium	<p>Justiitsministeerium koostööd teeb eelnõu järgmiste märkustega.</p> <p>1. Palume arvestada käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega.</p> <p>2. Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiitsministeeriumile täiendavaks koostööd tehes pärast praegusel koostööd tehes saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on märkuste põhjal täiendatud, sh lisatud selgitused fakultatiivprotokolliga ühinemise koostööd tehes põhiseadusega ning riigisiseste õigusaktide täiendamise vajaduse puudumisest.</p> <p>Arvestatud. Esitame eelnõu pärast paranduste tegemist Justiitsministeeriumile koostööd tehes.</p>
----	-----------------------------	---	--

4.	Siseministeerium	<p>Siseministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkuste ja ettepanekutega arvestamise korral.</p> <p>1. Seletuskirja leheküljel 6 on käsitletud artiklit 7, mis sätestab individuaalse teate vastuvõetavuse tingimused ehk asjaolud, mille esinemise korral komitee teadet vastu ei võta ja fakultatiivprotokollis ette nähtud menetlust läbi ei vii. Seletuskirjas on viide teate esitamise vormile. Siseministeeriumi hinnangul ei ole esitatud vorm (nii veebis kui ka paberkandjal täidetav) lapsesõbralikul kujul. Tegemist on mahuka dokumendiga, milles kasutusel olev sõnavara on samuti üsna keerukas. Lisaks on veebis avalduse tegemine ebamugav, sest eeldab sisselogimiseks kasutaja ja parooli loomist. Samuti ei asu see dokument laste ja noorte poolt võib olla kõige sagedamini kasutataval platvormil. Peame oluliseks, et rahvusvahelisel töötasandil juhiksime sellele teemale tähelepanu. Palume täpsustada, kus Eestis plaanitakse antud vormi kuvada ning kas seda on võimalik muuta laste jaoks kasutajasõbralikumaks? Kas nimetatud vorm on kättesaadav ka mobiilirakenduse kujul?</p>	<p>Arvestatud. Nõustume, et teate/kaebuse esitamise vorm ei ole kuigi lapsesõbralik. Tegemist on üldise vormiga, mis kohaldub kõigile ÜRO inimõiguslaste konventsioonide alusel esitatud individuaalkaebustele. Võimalusel juhime sellele tähelepanu rahvusvahelisel töötasandil või eraldi suhtluses ÜRO lapse õiguste komiteega.</p> <p>Täiendasime seletuskirja artikli 7 juures selgitusega selle kohta, et laste endi esitatud kaebuste puhul ei ole vormi kasutamine selle vastuvõtmise ja lahendamise eelduseks ning vastu võetakse ka vabas vormis kirju. Vajadusel küsib komitee pöördujalt täpsustusi ja lisateavet, mida komitee töökorra kohaselt tehakse sobivas ja lapse vanusele ning küpsusele kohandatud vormis.</p> <p>Selgitame, et vormi ennast saab täita ja esitada ka paberkandjal, kui veebis esitamine ei ole võimalik või jõukohane.</p> <p>Vastuseks Teie küsimustele selgitame, et lisasime seletuskirja ka täienduse, et fakultatiivprotokolliga ühinemisel tehtavas teavitustöös tuleb pöördumise vormile tähelepanu pöörata ja kaaluda Eesti lastele lapsesõbraliku vormi väljatöötamist, mis toetaks laste pöördumist. Selleks saab tutvuda ka teiste riikide praktikatega ja vajadusel küsida soovitusi</p>
----	-------------------------	---	---

		<p>2. Palume artikli 13 lõike 2 osas täiendada seletuskirja ja selgitada, mis saab siis, kui osalisriik ei anna nõusolekut, et komitee tuleks nende territooriumile. Milline on siis komitee käitumine või võimalused juhtumit edasi menetleda? Lisaks palume täpsustada, kas keeldumise alused peavad olema põhjendatud?</p>	<p>ÜRO lapse õiguste komiteelt. See, kus Eestis hakatakse vormi ja muud infot kuvama, ei ole veel otsustatud, seda arutatakse ja otsustatakse edaspidi teavitustöö planeerimise käigus.</p> <p>Meile teadaolevalt ei ole ÜRO keskne vorm hetkel mobiilirakenduse kaudu kättesaadav, kuid pöördumise esitamise veebiplatvorm on ligipääsetav ka nutiseadmes.</p> <p>Arvestatud. Täiendasime seletuskirja artikli 13 lõike 2 osas vastavate selgitustega. Fakultatiivprotokollis ega komitee töökorras ei ole täpsemalt reguleeritud osalisriigi keeldumist visiidist, selle põhjendamist ja tagajärgi, aga igal juhul saab komitee sellisel juhul viia menetluse lõpuni olemasolevate materjalide ja teabe põhjal. Kuivõrd fakultatiivprotokolliga ühinemine on riikidele vabatahtlik ja võimalik on ka välistada artikli 13 kohaldamine riigi suhtes (st välistada komitee uurimispädevus täielikult), siis sellist välistust mitte teinud riigi puhul tuleks komitee visiidist keeldumine kõne alla ilmselt vaid äärmiselt erandlikel asjaoludel.</p>
--	--	---	---

	<p>3. Palume seletuskirjas täpsustada, mis saab juhul kui artiklis 13 nimetatud uurimismenetluse käigus esitatud teade on osutunud valeks ning mis saab osalisriigist, kes vale teate tegi?</p> <p>4. Seletuskirja leheküljel 11 on artikli 17 kohta öeldud, et see kohustab kõiki osalisriike kolmandat fakultatiivprotokolli laialdaselt teatavaks tegema ja levitama ning hõlbustama juurdepääsu teabele komitee seisukohtade ja soovitude kohta, eelkõige osalisriiki puudutavates küsimustes. Sotsiaalministeerium plaanib need kulud katta Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest, mis 2025. aastaks planeeritakse 2024. aasta II poolaastal, kui selguvad tegevuste täpsem sisu ja kulude suurus. Selleks, et kulude katmine ei toimuks ainult projektipõhiselt, soovitame kindlasti fakultatiivprotokolli edasiseks levitamiseks planeerida eraldi eelarve. Lastele ja noortele suunatud teavitustöö peab olema pidev, neile sobilikes keskkondades ning üle-eestiline.</p>	<p>Arvestatud. Täiendasime seletuskirja artikli 13 lõike 2 osas vastavate selgitustega. Uurimismenetluse alustamiseks võivad komitee poole pöörduda inimesed või organisatsioonid, aga mitte teised riigid, kelle jaoks on ette nähtud artikli 12 kohane riikidevaheline kaebemenetlus. Komitee alustab uurimismenetlust üksnes siis, kui on veendunud teabe ja selle allikate usaldusväärsuses ning tõsiste ja süstemaatiliste rikkumiste esinemise võimalikkuses. Kui teave ei osutu piisavalt usaldusväärseks või sisukaks, jäetakse menetlus alustamata, teabe esitajat selle eest ei sanktsioneerita.</p> <p>Arvestatud. Sotsiaalministeeriumil on plaanis teavitustegevuse kulud 2025. aastal katta välisvahenditest. Seletuskirja punktis 7 (kulud ja tulud) on selgitatud, et edaspidi tehakse jooksvat teavitustööd osana Sotsiaalministeeriumi ja teiste ministeeriumide igapäevasest kommunikatsioonitegevusest, milleks lisakulusid ei planeerita. Kui edaspidi siiski selgub, et tekivad püsivad lisakulud, milleks on vajalikud lisavahendid, arvestatakse seda edaspidi eelarve planeerimisel. Lisame, et vajadusel on võimalik lisakulude katmiseks kasutada välisvahendeid kuni 2027. aastani.</p>
--	--	---

5.	Välisministeerium	<p>Välisministeerium kooskõlastab teatamismenetlust käsitleva lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokolli (edaspidi fakultatiivprotokoll või protokoll) ratifitseerimise seaduse eelnõu märkustega.</p> <p>Välisministeerium on tänulik Sotsiaalministeeriumile, kes oli valmis valmistama ette fakultatiivprotokolliga ühinemise seaduse eelnõu väljaspool tööplaani seoses Eesti kandideerimisega ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmeks aastateks 2026-2028.</p> <p>1. Protokolliga ühinemist on Eestile soovitatud seletuskirjas välja toodud lapse õiguste komiteele ÜRO üldise inimõiguste perioodilise ülevaatuse käigus, aga ka teiste inimõiguste konventsioonide järelvalve komiteede poolt. Välisministeerium teeb ettepaneku täiendada seletuskirja sissejuhatust ning 6. osa välispoliitiliste mõjude osas selle infoga.</p> <p>2. Välisministeerium täpsustab, et antud juhul on tegemist protokolliga ühinemise seaduse eelnõuga. Kuna Eesti ei ole protokollile alla kirjutanud ja protokoll on juba jõustunud, siis Eesti ühineb konventsiooniga mitte ei ratifitseeri seda. Protokolli artikli 18 lõige 3 annab riikidele võimaluse saada protokolli osaliseks sellega</p>	<p>Täname tunnustuse ja ka koostöö eest.</p> <p>Arvestatud. Oleme vastavalt märkusele täiendanud seletuskirja sissejuhatust ja 6. osa välispoliitilise mõju osas.</p> <p>Arvestatud. Oleme eelnõu ja seletuskirja vastavalt muutnud.</p>
----	--------------------------	--	---

	<p>ühinemisel. Eeltoodud põhjustel tuleb täiendada eelnõud ja seletuskirja.</p> <p>3. Lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokollid ei ole nende vastuvõtmisel nummerdatud, seega soovitab Välisministeerium seletuskirjas mitte viidata lapse õiguste konventsiooni esimesele ja teisele fakultatiivprotokollile, kuna see võib tekitada segadust. Õigem on vajadusel nimetada nende pealkiri või viidata neile kui fakultatiivprotokollidele.</p> <p>4. Välisministeerium teeb ettepaneku veel kord sisuliselt üle vaadata protokoll eestikeelne tõlge. Välisministeeriumi arvates ei ole tõlkimisel alati arvestatud protokoll sisuga ning varem tõlgitud inimõiguste konventsioonides ja protokollides kasutatud mõistetega. Tõlkes kasutatav mõiste peab ühtlasi olema kooskõlas riigisiseste õigusaktide loogikaga ja neis kasutatavate mõistetega. Samas tunnistab Välisministeerium, et erinevate rahvusvaheliste konventsioonide järelvalvekehade puhul on varasemas praktikas kasutatud erinevaid termineid individuaalkaebeõiguse realiseerimisel individuaalkaebuse (varem tõlgitud ka kui teade, avaldus, pöördumine) esitamisel. Näiteks on ÜRO piinamisvastase ja rassismi kõrvaldamise konventsioonide (communication) ja Euroopa</p>	<p>Arvestatud. Oleme seletuskirja vastavalt muutnud.</p> <p>Arvestatud. Oleme edastanud fakultatiivprotokoll keskseid mõisteid (teade/kaebus) puudutava märkuse protokoll tõlkinud vandetõlgile, kes nõustus kasutama Välisministeeriumi soovitatud mõisteid kaebemenetlus, kaebus ja kaebuse esitamine. Sellest tulenevalt oleme teinud vastavad muudatused läbivalt ka eelnõus ja seletuskirjas.</p>
--	--	--

		<p>inimõiguste konventsiooni (application) tõlkes on kasutatud tõlkimisel väljendit „avaldus“. Puuetega inimeste õiguste konventsiooni lisaprotokolli tõlkes on kasutatud väljendit „pöördumine“, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti fakultatiivse protokolli tõlkes aga kasutatakse väljendit „teade“. Välisministeeriumi arvates on sisu mõttes kõigi nende juhtumite puhul tegemist „kaebusega“. Sellest tulenevalt ei toeta Välisministeerium protokolli eestikeelses tõlkes kasutatud väljendite „teatamismenetlus“, „teade“ ja „teate esitamine“ kasutamist ning teeb ettepaneku kasutada kaebemenetlus, kaebus ja kaebuse esitamine. Sisuliselt on tegemist kaebusega, kuna protokolli alusel selle esitaja väidab, et riik on rikkunud tema konventsioonis või fakultatiivprotokollides tagatud õigusi. ÜRO koostatud selgitavas materjalis kaebuste esitamisest ÜRO konventsioonide järelvalvekomiteedele kasutab ÜRO communication asemel complaints, mille sobilik vaste on kaebus.</p> <p>https://www.ohchr.org/en/treatybodies/complaints-about-human-rights-violations Eesti õiguses seondub teade pigem kriminaalmenetlusega, kuna KrMS sätestab, et kuriteoteade on kriminaalmenetluse aluse ning see esitatakse uurimisasutusele või prokuratuurile suuliselt või kirjalikult (KrMS §id 194- 195). TsMS § 4 ja HKMS § 2 räägivad kaebusest, hagist või muust avaldusest, mille alusel kohus tegutseb.</p>	
--	--	---	--

		<p>5. Välisministeerium tõi oma kooskõlastuskirjas välja mõningad üldised märkused ning ei tee märkusi eraldi artiklite kaupa. Tehnilised märkused ja mõned konkreetsed sõnastusettepanekud eelnõu ja seletuskirja kohta edastab Välisministeerium koostajale e-kirjaga.</p>	<p>Arvestatud. Oleme arvestanud enamiku eelnõus ja seletuskirjas tehtud tehniliste märkuste ja sõnastusettepanekutega.</p>
--	--	--	---

6.	Eesti Linnade ja Valdade Liit	<p>Eesti Linnade ja Valdade Liidul ei ole sisulisi ettepanekuid "Teatamismenetlust käsitleva lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokolli ratifitseerimise seadus" eelnõule.</p> <p>Üksnes märgime, et fakultatiivprotokolli eestikeelne tõlge on keeruline ja kohati raskesti mõistetav, mistõttu on ettepanek eestikeelne tekst keeletoimetada (sh võimalusel lihtsustada artiklite sõnastusi).</p>	<p>Täname!</p> <p>Selgitame. Nõustume, et fakultatiivprotokolli teksti on kohati keeruline lugeda. Tõlge on vandetõlgi koostatud ja järgib inglisekeelset originaalteksti, mida ei saa muuta.</p>
----	-------------------------------	--	---

7.	Õiguskantsleri Kantselei	Õiguskantsler on varasemalt mitmel korral soovitanud selle fakultatiivprotokolli ratifitseerida, seega toetame ÜRO lapse õiguste konventsiooni kolmanda fakultatiivprotokolliga ühinemist.	Täname!
----	--------------------------	--	----------------